

державними контрактами тощо.

Також використовують такі прийоми, створені задля розкрадання державних коштів:

- закупівля товарів для потреб державних установ здійснюється за заздалегідь обумовленими (завищеними) цінами;
- закупівля товарів для потреб державних установ здійснюється у вигляді маніпулювання якістю та обсягом закупівель тощо.
- суттєво завищується вартість використовуваних будівельних матеріалів при проведенні будівельних робіт;
- до актів приймання-передачі робіт, включаються роботи, які насправді не здійснювались;
- переможцями з державних тендерів виступають заздалегідь визначені підставні компанії тощо.

Також зазначимо, що головна мета легалізації є в тому, що особам, які вчиняють протиправну діяльність, необхідно мати можливість використовувати тіньові гроші на свій розсуд таким чином, щоб не викликати підозри у правоохоронних органів і не розкривати джерела їх походження. Як інструментарій використовуються такі дії, як: ведення подвійної бухгалтерії, використання фальшивих рахунків для оплати, створення фіктивних фірм «одноденки» або використання фірм «посередників-прокладок», розміщення коштів на чужих рахунках тощо.

Як висновки зазначимо, що зниження тіньової активності сприятиме зростанню економіки та підвищенню життєвого рівня населення, а, відповідно, боротьба з тіньовою економікою та відмивання доходів, отриманих злочинним шляхом, повинно стати пріоритетним напрямом роботи всіх компетентних та заінтересованих структур.

1. Паршин Ю. І., Санакоєв Д. Б., Самойлова С. Ю. Офшоризація та деофшоризація економіки: міжнародний досвід та особливості. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2021. № 2. С. 294–301.

2. Мамбетжанов К. К. Теоретические основы методов измерения и функционирования теневой экономики. *Иқтисодиёт ва инновацион технологиялар*. № 5, 2017. URL : <https://www.researchgate.net/publication/338229700> TEORETICESKIE OSNOVY METODOV IZMERENIA I FUNKCIONIROVANIA TENEVOJ EKONOMIKI/citation/download.

Ганна РАЗУМОВА

професор кафедри аналітичної економіки та менеджменту,
доктор технічних наук, доцент

Анна УСАТЕНКО

здобувач вищої освіти
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

КАДРОВА БЕЗПЕКА ЯК СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

У поточній ситуації в країні для підприємств важливим є не тільки наявність фінансових, технічних, сировинних ресурсів, а й високий рівень їх охорони. Тобто, комплекс заходів, які забезпечують стійке відтворення, задоволення потреб споживачів та швидке реагування на зовнішні і внутрішні загрози [1].

Економічна безпека підприємства – це, з одного боку, забезпечення можливості власного функціонування підприємством, з іншого – це частина (елемент) економічної безпеки системи вищого рівня, що забезпечує виконання функцій регіоном та державою.

Проблемам економічної безпеки підприємства присвячено багато наукових праць зарубіжних та вітчизняних науковців.

Серед основних параметрів економічної безпеки підприємств прийнято виділяти:

- територіальне розміщення підприємства (доступність до природних ресурсів, рівень логістичного зв'язку, рівень трудової інфраструктури тощо);

- стабільний рівень попиту (дозволяє планувати витрати та продажі за умови відносно стабільного рівня цін);
- перевірені та надійні постачальники (дотримання строків поставки, незміна якості сировини, гарантія цінової політики тощо);
- відповідність продукції міжнародним нормам та стандартам;
- надійний захист комерційної таємниці (державні гарантії таємниці на науково-технічні досягнення, розроблення нових технологій, інтелектуальна власність, ноу-хау, у тому числі й комерційні таємниці тощо);
- рівень кадрової забезпеченості (наявність достатньої кількості високопрофесійних працівників) [2].

Так, одним із важливих чинників, які впливають на економічну безпеку підприємства, є рівень його кадрової забезпеченості, тобто розвиненість менеджменту на підприємстві, підготовка на форми навчання нових працівників та підвищення кваліфікації діючих кадрів [3].

Суттєвою умовою гармонійного трудового процесу на підприємстві є соціальна структура. Насамперед це гармонійність і взаєморозуміння між колегами [4].

За таких умов для підвищення ефективності діяльності працівників та стимулювання якості їх роботи необхідним є як матеріальне, так і нематеріальне заохочення (наприклад, можливість кар'єрного зростання).

На сьогодні не менш важливим є психологічний аспект впливу на якість роботи співробітника, адже досягнення гармонійного внутрішнього стану колективу забезпечується задоволенням емоційного компонента окремого працівника.

Одними із головних важелів регулювання настроїв (психологічного стану) в колективі є такі:

- 1) запровадження на підприємствах «добрих» п'ятихвилинок, коли замість економічних проблеми можливо побажати вдалого дня;
- 2) унікальність робочого місця;
- 3) індивідуальність системи штрафів та критики, адже кожен по-різному сприймає зовнішні подразники. У сучасному світі багато способів передачі інформації, серед яких обов'язково знайдеться два-три, які будуть дієвими на окремому підприємстві;
- 4) семінари та тренінги. Для того щоб працівники були більш ефективними, по-перше, необхідно, щоб протягом декількох років склад персоналу суттєво не змінювався. Тому що з роками довіра та взаєморозуміння мають тенденцію до зростання, а це, зі свого боку, призводить до більш ефективного робочого процесу. По-друге, професійний рівень всієї трудової команди має залишатися на одному рівні та відповідати сучасним вимогам, а також рівномірно колективно зростати;
- 5) організація спільних відзначень різних свят.

Підсумовуючи, важливо зазначити, що швидкість та якість розвитку підприємства та його економічна безпека залежить від трудових ресурсів. Насамперед важливо розуміти, що підприємство здатне пережити будь-яку економічну кризу та пристосовуватись до нових реалій лише за умови наявності сильного, згуртованого та високопрофесійного трудового колективу, а це можливо при існуванні сприятливого психологічного клімату у колективі. Дружній та високопрофесійний колектив – це надійний тил підприємства.

1. Сосновська І. М. Поняття та значення економічної безпеки виробничо-господарської діяльності підприємств. *Ефективна економіка*. 2015. № 9. URL : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4303>.

2. Штангрет А. М., Котляревський Я. В., Караїм М. М. Економічна безпека підприємства в умовах антикризового управління: концептуальне визначення та механізм забезпечення : монограф. Львів : Укр. акад. друкарства, 2012. 288 с.

3. Камлик М. І. Економічна безпека підприємницької діяльності. Економіко-правовий аспект. Київ : Атіка, 2005. 432 с.

4. Ніколаюк С. І., Никифорчук Д. Й. Безпека суб'єктів підприємницької діяльності. Київ : КНТ, 2005. 320 с.